

STYRESAK 13/23

ORIENTERINGER FRA DRIFTEN

Går til

Styrets medlemmer

Styremøte

28. februar 2023

Saksbehandler

Avdelingsledere/-ansvarlige, adm.sjef

Saksfremlegg

Solid kunnskapsproduksjon:

- «The Teachers Protest»; kortvarig utstilling nærmere ferdigstilt om Vestre Agders «Kirkenes Lærere» og Læreraksjonen 1942. Brukes med filmvisning, og for VGS undervisning.
- Historien om grunnlegging av Samvirkelaget/COOP i Flekkefjord for Smaabyen Flekkefjords Gatefest – en kveld i mars 2023.
- På Sjølingstad Uldvarefabrik opplever vi til tider en del utfordringer med stopp i maskinene, som fører til et annet vareutvalg i butikken. Vi har i vinter hatt problemer med flere vevstoler. Kristian og Einar, som tidligere ansatte, er nå innleid på timebasis for å reparere og istandsette maskinparken i ververiet. Samtidig overføres kunnskapen videre til våre faste ansatte, Trine og Lisa, gjennom deltakelse og relevante oppdagelser noteres i manualen til senere bruk.
- Konservator ved Mandal museum sitter i redaksjonen for Universitetsforlagets utgivelse av bok i forskningsprosjekt gjennom nettverk for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie.
- Mandal museum arbeider med utstilling på Ballastbrygga industrihistoriske senter og driver kontinuerlig kunnskapsproduksjon med basis i dokumenter,

foto, aviser, film og gjenstander.

- Artikkel i forbindelse med Snartemodugnaðr er publisert i Archaeological Textile Review. Se abstrakt under:

Articles

Krista Wright, Maarten R. van Bommel, Tuija Kirkinen,
Jenni Suomela, Jani Seitsonen and Janne Ruokolainen

Chieftain's colourful garments: microinvasive analysis of Norwegian Snartemo V textiles

Abstract
Several microinvasive methods were applied to analyse the fibre materials from the Snartemo V burial from Migration Period (fifth century CE) Norway. The morphological parameters of the textile fibres and furs were examined with optical (TLM) and electron microscopy (SEM, SEM-EDX and TEM) and dyes with UHPLC-PDA method. According to TLM and TEM analyses, the Snartemo textiles were spun of very fine wool, that consisted of white and naturally pigmented fibres. The dye analysis revealed colourants referring to dyer's madder, weld and woad in several textiles. The reddish hue in the warp of the wide geometrically patterned tablet-woven band was interpreted a result of the fading of the natural dark pigmentation of the wool. Respectively, the warp yarns that now appear yellow were interpreted as originally white, undyed wool. In addition, fibres of bear (*Ursus arctos*) and a Mustelidae sp. were identified in the unexamined Snartemo materials.

Key words: Microscopy, dyes, wool, fur, pigment cells, moulds

- Avdeling Hestmanden har arbeidet med undersøkelser rundt «Operasjon Asfalt» for å forske frem mer av rederiets historie.
- Det publiseres snart en nettartikkel angående Hestmanden i etterkrigstiden.
- Hestmandens konservator skal i løpet av våren starte arbeidet med en fagartikkel.

Relevant formidling:

- DKS med 4. og 7. klasse elevene i Flekkefjord barne- og mellomtrinnene om Tatjana L.K. Guldbrandsen – ca. 210 barn.
- Nytt tilbud «Håndverksted» tiltrekker 70 voksne og over 90 barn til fellesaktiviteter ved Flekkefjord museum.

- Lista museum har hele januar vært visningssted for Kunstsilo med utvalgte verker fra Tangensamlingen. Åpningen var en suksess med ca. 250 besøkende og 11. januar fikk nesten 800 elever fra 5. t.o.m. 10.trinn sett og samtalt om verkene.
- Farsund Kunstforening hadde godt besøk på utstillingen «Kunst gjennom 70 år» på Lista museum.
- Olaf Karlsen åpnet salgsutstilling på Lista museum i januar med 2 timer performancekunst på åpningsdagen.
- Lista Museums venner arrangerte årets første "Torsdagskveld på fortet" og nesten 200 møtte opp for å se filmen "Historien om Lundebanen".
- Vandreutstillingen «Det snakker vi ikke om er nå» kommet til Lista museum.
- Jan Jørg Tomstad holder foredraget «Min fars kamp under og etter krigen» på Lista Museum i midten av februar ifm. åpning av utstillingen «Det snakker vi ikke om». Fulle hus!
- Sjølingstad Uldvarefabrik har hatt utstillingen «Dette snakker vi ikke om» fra i høst og fram til 14. februar. Utstillingen har blitt brukt i flere sammenhenger, blant annet til skoleklasser der dette ble kombinert med Sylvis personlige fortelling om hennes familiehistorie under og etter krigen. Gjenstander som håndverk laget i fangeleir og uniformer ble vist. Dette gjorde sterkt inntrykk på elevene. Vi har også hatt dagsentrene fra sykehjemmene på besøk, der de først har fått en introduksjon til utstillingen. I tillegg har vi hatt flere foredrag med fulle hus av både konservator Ragnhild Bie, konservator Endre Wrånes og Jan Jørg Tomstad. Publikum har brukt lang tid, og det har vært mange interessante samtaler om temaet med dem og ansatte.
- Sjølingstad Uldvarefabrik forbereder vinterferien for både Sørlandet uke 8 og Rogaland uke 9. Det blir ullaktiviteter og omvisninger, samt kafetilbud. Vi har valgt å leie inn en forteller til å hjelpe til med bemanningen. I tillegg får disse opplæring på maskinparken av de faste ansatte, slik at de blir klare for en trygg omvisning.
- Mandal museum har utvikla og gjennomført skoleopplegg for 8. trinn ved lokal ungdomsskole som del av deres prosjekt «Mandal før og nå» i museets utstillinger.

- Konservator ved Mandal museum har holdt foredraget «Mandal, kvinnebyen» i Mandal historielag.
- Tingvatn fornminnepark arrangerer Kulturskoletilbud "Min kulturarv", tilbudet har nå en prøveperiode i vårsemesteret.
- Hestmanden er vertskap for «Den store museumsdagen 2023», Vest-Agder-museets felles sesongåpningsarrangement 7. mai, som blir sesongens første store arrangement. Arrangementet er i samarbeid med Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter.
- Hestmanden arbeider med nytt formidlingsopplegg for skoleungdom som skal brukes til høstens DKS.
- Hestmandens nye utstilling i lasterommet vinkles mot ungdom for å treffe et bredere publikum.
- Avdeling Hestmanden har kvalitetssikret eksisterende utstillingstekster for å være mer etterrettelige.
- Hestmanden vil i løpet av våren få flere nye eller oppgraderte utstillinger om bord.
- Hestmanden vil fra våren 2023 være tilgjengelig (på dekk) for rullestolbrukere. Dette grunnet nybygd gangvei med tilpasset bredde og stigning.
- Kristiansand museum arbeider med et for-/skisseprosjekt om et undervisningsopplegg innenfor historisk tømring sammen med Tangen videregående skole og Universitetet i Agder.
- *Er dette virkelig?* Omvisning og møte med en digital Henrik Wergeland på Gimle Gård i desember.

Helhetlig samlingsutvikling:

- Digitalisering av fysiske inntakskort pågår og over 130 fysiske inntakskort er registrert i Primus siden oktober ved Flekkefjord museum. Arbeidet med registrering av uregistrert materiale på Flekkefjord museum fortsetter og resulterer i både nye registreringer og publiserte gjenstander på DigitaltMuseum.
- Avdelingsleder for Sjølingstad Uldvarefabrik sitter som styremedlem i Norsk Industriarv, som ivaretar kontakten mellom de 15 prioriterte teknisk industrielle anleggene og Riksantikvaren. Her jobber vi for synliggjøring av anleggene, og drøfter tildelingskriterier med Riksantikvaren, samt deltar og svarer på høringer. Arbeidet viser seg å bære frukt, da det i år har kommet

særlige føringer til fylkene for tildeling til nettopp disse anleggene.

- Mandal museum har tatt inn nye gjenstander knytta til byens industrihistorie (for utstilling på Ballastbrygga industrihistoriske senter).
- Hestmanden arbeider med registrering av tidligere innsamlede gjenstander.
- Hestmanden har blitt tilbudt et ratt fra et skip som ble senket under 2. verdenskrig. Det arbeides med innhenting av informasjon før dette eventuelt tas inn i samlingen.
- Det har vært en del forespørsler om inntak av gjenstander i samlingene, spesielt til Kristiansand museum. I lys av en helhetlig samlingsutvikling så er inntaksgruppen restriktive med inntak, spesielt inntak med dårlig tilstand og som mangler relevant historikk med tanke på gjeldende samlingsforvaltningsplan.

Trygg ivaretagelse:

- Omtrent 80-90 gjenstander fra Flekkefjord museum er rensert og magasinert i Mabergåsen.
- Registrering av gjenstander i MSG på Lista museum ifm. forberedelse til flytting fortsetter. Mesteparten der er nå registrert.
- Også planleggingen med å flytte gjenstander fra Vanse til Mabergåsen er nå i gang.
- Det er arrangert kurs i istandsetting av vinduer på Tingvatn fornminnepark. Kurset er et samarbeid med Agder fylkeskommune.
- Håndverker Haakon på Sjølingstad Uldvarefabrik jobber iherdig hver dag med istandsetting av vinduer til spinneribygget. Vi fikk forhåndstilsagn på 900 000 kr fra fylket, Riksantikvarens post 72, på istandsetting av vinduer på spinneribygget. Dermed kunne vi starte med dette allerede høsten 2022. Vi fortsetter i 2023, i tillegg til at vi har søkt fylket om oppsetting av originalt trappebygg på våningen. Her vil vi også sette inn varmpumpe, da etter prinsipper gitt av Riksantikvaren.
- Liv og Oliver på Sjølingstad Uldvarefabrik holder på å skifte reimer til drivverket på tvinnemaskinen. Også dette blir gjort etter antikvariske prinsipper der vi både limer og syr dem sammen.
- Mandal museum gjennomgår gjenstander knytta til byens industrihistorie for klargjøring til utstilling på Ballastbrygga industrihistoriske senter på Malmø i Mandal.

- Mandal museum har montert transmisjonsutstyr fra lokal bedrift (gitt til museet til formålet) som del av barneaktivitetene på Ballastbrygga industrihistoriske senter.
- Vest-Agder-museets fagseksjon og Mandal museum har fokus på gjenbruk av tidligere utstillingselementer og byggematerialer i arbeid med utstilling og resepsjonsområde på Ballastbrygga industrihistoriske senter.
- På Mandal museum pågår istandsetting av to vegger på Andorsengårdens hovedhus. Fasade mot nord ble ferdig i desember 2022 og gavl mot vest er klar til maling (når temperaturene tillater det).
- Mandal museum har hatt gjennomgang av sprinkleranlegget på Vigeland hus. Det er nå oppgradert i tråd med gjeldende krav.
- På Kanonmuseet nærmer arbeidet på taket på kanonbunkeren seg slutførelse. Nytt gress legges i disse dager oppå tett tak. Det er Forsvarsbygg som finansierer arbeidene.
- Hestmandens fukt- og temperatursensitive gjenstander har blitt lagret innendørs gjennom vinteren og skal tilbakeføres om bord når været blir mer stabilt.
- Hestmandens lasterom har blitt utstyrt med avfuktere gjennom vintersesongen. Dette for å holde gromiljø for korrosjon og råte i sjakk. Luftfuktighet og temperatur har blitt overvåket gjennom vintermånedene og viser gode resultater.
- Hestmandens hovedmaskin har blitt overhaldt gjennom vinteren og skipet nærmer seg teknisk seilingsklart. Prosess rundt fornying av skipets maritime sertifikater er i gang og i rute.
- Hestmanden får skiftet en del av tredekket sitt i perioden frem mot påske.
- Hestmanden blir oppgradert og vedlikeholdt i henhold til vedlikeholdsplan og ligger tidsmessig godt an frem mot sesongstart.
- Reparasjon på taket og restaurering av søyler på Gimle Gård er utført.
- Arbeid med kameraovervåkning på Gimle Gård.
- Tilrettelegging av kjelleren på Gimle Gård til undervisningsrom.
- På Kristiansand er arbeidet i gang med å restaurere Nomelandsloftet og børskiosken.

- I Odderøya museumshavn er snart museets Skibsplast sportsmann 13 fra 1970 ferdig restaurert:

- Parallelt med flytteprosess fra gammelt magasin til nytt magasin så flyttes det også gjenstander fra kjeller på Kristiansand museum, som pakkes på nytt og fotograferes om digitalt bilde mangler. Disse gjenstandene har tidligere vært oppbevart under ganske dårlige forhold.
- Setesdalsbanen har igangsatt forprosjekt på restaurering av passasjervogn CF01.
- Setesdalsbanen arbeider med å restaurere Lok 2 til kjørbare stand ila 2023.
- Setesdalsbanen arbeider med å gjenskape Hornnesund stasjon i Beihøldalen.

Aktiv samhandling:

- Aktive samarbeidspartnerskap: Smaabyen Flekkefjord, Byggeskikksenteret, COOP/Samvirkelaget, Småbrukarlaget, Bondekompaniet, Utdanningsforbundet Flekkefjord, Norsk Lektorlaget Flekkefjord.
- Samarbeidspartnerskap under utvikling – Husflid, Flekkefjord Dykkerklubb, Flekkefjord Brannbilkubb, Pensjonistforeningen, Frivilligsentralen, Hidra Fotoklubb, Flekkefjord Historielaget, Flekkefjord Hagelaget, Flekkefjord og Omegn Kulturminneforening.
- Lista museum har inngått avtale med Lista husflidslag om å avholde husflidslagets fylkesårsmøte i kafelokalene i mars.
- Sjølingstad Uldvarefabrik kom i havn med et spennende møbelstoffprosjekt i samarbeid med Syd interiør. Stoffet skal selges blant annet til Hamran

kjøkkenprodusent. Vi stiller ut en del av dette på fabrikken fram til sommeren. Fram til sommeren jobber vi med å produsere bekledningsstoffer til designer Ove Harder Finseth, som står for årets sommerutstilling.

- Fisketrappa på Sjølingstad Uldvarefabrik, som er et samarbeidsprosjekt mellom Naturvernforbundet og Sjøørretklubben, fungerer meget bra! Det er observert store mengder fisk på opptil meteren i «svev» opp trappene. Grunnet store vannmengder i bekken, har vi fryktet for sikkerheten for de minste gjestene våre. Vi har nå blitt såkalte faddere for redningsbøye fra Tryg.
- Sjølingstad Uldvarefabrik har i samarbeid med Sjølingstad vel kjøpt inn varmeskap til hjertestarteren som skal monteres (utendørs) snarest mulig.
- Lindesnes kommune har brukt Mandal museums lokaler til dialogmøte om ny kulturmiljøplan for kommunen.
- Mandal museum har gjort avtale med Mandal soroptimistforening om oransje belysning av Andorsengården som del av markering av FNs «Internasjonale dag for avskaffelse av vold mot kvinner». Utprøving av folier og pærer pågår.
- Mandal museum samarbeider tett med Mandals Trebåt og Motorforening, Marna Motor AS og Lindesnes kommune om utvikling og drift av Ballastbrygga industrihistoriske senter.
- Mandal museum samarbeider med Sjølingstad Uldvarefabrik om enkelte av installasjonene på Ballastbrygga industrihistoriske senter.
- Hestmanden har deltatt i møte med Stiftelsen Fullriggeren Sørlandet og Lindesnes fyrmuseum/Gamle Oksøy om mulige samarbeidsområder knyttet til rederidrift, formidling osv.
- Hestmanden samarbeider med Stiftelsen Arkivet og Agder Krigsseileres Minneforening om det felles arrangementet «Krigsseilernes dag» 10. mai.

Forretning:

- Oppslag i lokalavisen i januar/februar (2 artikler i Avisen Agder – til sammen 3 heldekkende sider) – publikum/markedsføring om Flekkefjord museum.
- Aktivitet i sosiale media sammen med Smaabyen Flekkefjord.
- Sponsing avtaler: med Utdanningsforbundet om prosjekt Teachers Protest i Flekkefjord.
- Donasjonsavtaler med COOP, Bondekompaniet, Byggeskikksenteret, XL Bygg (kapp) og Monter (kapp) i Flekkefjord.

- Hestmanden har bestilt inn flere og nye typer salgsartikler for å øke egeninntjening i museumsbutikken om bord.
- Hestmanden har (via venneforeningen) søkt om midler til stiftelser, bedrifter og offentlige instanser for å finansiere årets seilas.

Organisasjonsutvikling:

- Vikar vaktmester i Flekkefjord ansatt i 20% vikarstilling – rydding, vedlikehold og organisering pågår.
- 13 nye aktive frivillige voksne ved Flekkefjord museum.
- Mandal museum har gjennomført ti intervjuer til fem nye stillinger som fortellere sommeren 2023. Museet har syv fortellere på jobb daglig i sommersesongen og trenger totalt ca. 14 fortellere for å få turnusen til å gå opp.
- Petter Alvestad Ose er ansatt som arenaleder/formidler på Kristiansand kanonmuseum og begynner i juni.
- Beat B. Friedrich startet i november som museumshåndverker (prosjektstilling) på Kristiansand museum.
- Brita Flor startet i januar som formidler (med formidling gjennom bl.a. teater som spesialitet) på Kristiansand museum og Gimle Gård.
- Stine Edvardsen startet i januar som publikumsansvarlig på Gimle Gård.
- Stilling som personalleder lyses ut på nytt.

Annet:

- Håndverkeren på Lista museum jobber med den planlagte Amerikautstillingen. Kjøkken tilpasses og males.
- Agder fylkeskommune har vedtatt midler til utstilling på Tingvatn fornminnepark.
- Sjølingstad Uldvarefabrik har etter søknad på statsbudsjettets post 77 mottatt midler for verdiskapning der Riksantikvaren bidrar med kr 200 000. Agder fylkeskommune bidrar med samme sum. Vi skal gjennomføre en bærekraftsanalyse/kartlegging knyttet til energiøkonomisering. Det er sendt ut konkurransegrunnlag til flere tilbydere.
- Nettverksmøte, ledernetverk for museumsbaner i februar.
- Foredragsserien i Odderøya museumshavn fortsetter og 26. januar holdt Iver Holther-Andersen foredrag om Kjevik som Norges nest eldste sivile lufthavn – foredraget var utsolgt!

- I Odderøya museumshavn har den ødelagte brygga blitt fjernet. Museumshavna fremstår nå som mer åpen og klar for videre utvikling!
- På Kristiansand museum har årestua, Nomelandsloftet og børskiosken blitt 3D-skannet. Hensikten med skanningen er å bruke det som dokumentasjon. Vi ønsker også å se om 3D-skanning kan benyttes som et redskap for å overvåke bygninger og i formidlingsarbeid.

Forslag til vedtak

Styret tar saken til orientering.

Vest-Agder-museet IKS